

Nota voor Burgemeester en Wethouders

Team: Beleid

Onderwerp:
vangnet aanvraag 2022

Notagegevens

Bestuursorgaan : B-en-W 18-07-2023
Notanummer : 2023-682
Datum : 18-07-2023
Programma : 07 - Inkomensvoorziening en arbeidsmarkt
Portefeuillehouder : Wethouder De Geest,

Bijlage(n) : Aanvraagformulier Basis VU 2022 Deventer .docx

Parafering

12-07-2023: Programmamanager12-07-2023: Wethouder

Agendering

* 13-07-2023: Gemeentesecretaris/algemeen directeur

Definitieve akkoord

19-07-2023

B & W d.d.: 18-07-2023

Besluit

1. De aanvraag vangnet buig 2022 vast te stellen
2. De aanvraag in te dienen nadat de raad heeft ingestemd met de maatregelen in het Aanvalsplan buig met als doel tot een tekortreductie te komen op de buig

De nota en het besluit openbaar te maken

Inleiding

Deventer kan aanspraak maken op de vangnetuitkering BUIG over 2022. Hiervoor moet de voorgeschreven procedure worden gevolgd. Het aanvraagformulier moet uiterlijk 15 augustus 2023 worden ingediend en moet zowel door het college als door de gemeenteraad worden ondertekend.

Het college tekent voor de juistheid van de analyse en het feit dat diverse maatregelen zijn getroffen. de raad moet instemmen met deze analyse en aangeven dat zij voldoende betrokken is.

De raad stemt in met antwoord van het college op onderstaande vragen.

1. Is voldoende duidelijk gemaakt wat de oorzaken zijn van het tekort?
2. Is voldoende duidelijk gemaakt dat dit pakket van maatregelen afdoende is om de geschetste problemen aan te pakken?
3. Is voldoende duidelijk gemaakt dat dit pakket van maatregelen tezamen leidt tot een beoogde tekortreductie, waarbij het effect van deze maatregelen kwantitatief dan wel kwalitatief is beschreven en inzichtelijk is gemaakt?

Op 5 juli heeft de raad gesproken over de vangnet maatregelen van 2022, het aanvalsplan BUIG.

De verwachting is dat de raad op 19 juli instemt met raadsvoorstel, het staat geagendeerd als debatstuk (kennis van 12 juli).

Omdat er nadien geen collegevergadering meer is voor de uiterste aanvraagdatum, moet het college vooruitlopend op deze instemming van de raad bijgevoegd aanvraagformulier vaststellen.

In het aanvraagformulier moet op hoofdlijnen de opvatting van de gemeenteraad worden opgenomen. Dit wordt na afloop van de raadsvergadering vervolmaakt.

Beoogd maatschappelijk resultaat

Dit besluit beoogt een toegekende aanvraag. Het aanvalsplan beoogt dat er alleen Deventenaren in de uitkering zitten die daadwerkelijk dit vangnet nodig hebben en dat de mensen die kunnen werken aan het werk zijn of worden begeleid richting werk. Men is actief in de samenleving. Mensen weten wat de gevolgen zijn van bewuste fraude en hierop wordt consequent gehandhaafd binnen de ethische en juridische grenzen die daarvoor gelden.

Kader

- * Participatiewet
- * Programmabegroting 2022
- * Aanvalsplan BUIG
- * Vangnet buig

Betrokken partijen en participatie

geen

Argumenten voor en tegen

Het niet ondertekenen van de aanvraag is een afwijzingsgrond voor toekenning vangnet 2022 en dat is zonde.

De inhoud van het aanvraagformulier komt uit eerder vastgestelde stukken.

De weergave van de mening van de raad is up to date tot en met de raadstafel van 5 juli jl.

Financiële consequenties en dekking

In de begroting 2022 was geen rekening gehouden met dit vangnet over 2022.

Omdat er vrijwel zeker een beroep op het vangnet 2023 moet worden gedaan, vraagt dit nieuwe acties en middelen om het tekort verder terug te dringen. In Q3 volgt een voorstel.

Openbaarmaking en communicatie

Aanpak en uitvoering

Na behandeling in de raad wordt het aanvraagformulier vervolmaakt, ter goedkeuring voorgelegd aan wethouder De Geest en ondertekend door het college de raad. Aansluitend wordt de aanvraag tijdig ingediend.

Aanvraag Vangnetuitkering Participatiewet over 2022¹

Versie: basisverzoek

Wat is een vangnetuitkering?

Gemeenten ontvangen op grond van de Participatiewet budget voor bijstandsuitkeringen en loonkostensubsidies. Dit budget wordt ook wel het BUIG-budget genoemd. Gemeenten die een tekort hebben kunnen in aanmerking komen voor een vangnetuitkering. De voorwaarden op hoofdlijnen:

- het tekort is groter dan een bepaalde toegangsdrempel;
- het college verklaart maatregelen te hebben getroffen om te komen tot tekortreductie;
- het college geeft een toelichting op deze verklaring;
- de gemeenteraad stemt in met de verklaring van het college.

Bekostiging door en verantwoording aan andere gemeenten

Met de verklaring verantwoordt u zich als college niet alleen naar de gemeenteraad, maar ook naar andere gemeenten. Deze gemeenten dragen financieel bij aan de vangnetuitkering waarop uw gemeente een beroep doet. Het gaat dus om solidariteit tussen gemeenten. De vangnetuitkeringen worden bekostigd uit het macrobudget (voor alle gemeenten) van twee jaar na het tekortjaar. Daarom moet het college inzicht geven in de maatregelen die het heeft getroffen om het tekort te reduceren.

Wat wordt verwacht van het college en de gemeenteraad?

Bij het indienen van het verzoek moet het college verklaren dat het maatregelen heeft getroffen om tot tekortreductie te komen. Deze verklaring moet de instemming hebben van de gemeenteraad. Ook moet deze verklaring worden toegelicht, zoals gevraagd in het aanvraagformulier (op het formulier de onderdelen A, B en C).

Wat is de autonome rol van de gemeenteraad t.a.v. de vangnetuitkering?

Het college vraagt de gemeenteraad om in te stemmen met de verklaring van het college. Met deze instemming bevestigt de gemeenteraad dat het college inzicht heeft gegeven in de maatregelen die zijn getroffen om het tekort te reduceren. De gemeenteraad moet in staat worden gesteld om de verklaring van het college adequaat te kunnen beoordelen. Het gaat hierbij dus om een gelijkwaardige informatiepositie van de gemeenteraad ten opzichte van het college. Daarom moet het college een samenvatting van de verklaring maken. De toetsingscommissie heeft een [checklist](#) voor raadsleden gemaakt, waarmee raadsleden de verklaring inhoudelijk kunnen controleren. Deze checklist wordt tezamen met andere informatie door VNG aangeboden op de website van VNG, [zie link](#) website VNG pagina raadsleden.

¹ Versie aanvraagformulier d.d. 5 oktober 2021

Op welke wijze is de gemeenteraad geïnformeerd door het college?

Een belangrijke veronderstelling bij het vangnet is dat gemeenteraad en college regelmatig in gesprek zijn over ontwikkelingen in het bijstandsvolume (bijv. middels kwartaalrapportages). Op dit niveau wordt inhoudelijk gesproken over maatregelen (beleid en uitvoering) om eventuele tekorten te reduceren.

Het college wordt verzocht te beschrijven op welke wijze de gemeenteraad is betrokken vanaf het moment dat het tekort door het college wordt gesignaleerd tot en met het treffen van de maatregelen en de monitoring daarvan. Dit onderdeel is opgenomen na de samenvatting.

Wat mag de gemeenteraad van het college verwachten?

- Het college en de gemeenteraad moeten een gelijkwaardige informatiepositie hebben, daarom maakt het college een samenvatting van de toelichting.
- Het college beschrijft op welke wijze de gemeenteraad is betrokken vanaf het moment dat het tekort door het college wordt gesignaleerd tot en met het treffen van de maatregelen en de monitoring daarvan.
- Onderdeel A: Het college geeft de gemeenteraad via een analyse inzicht in de oorzaken van het tekort op de gebundelde uitkering (ook wel BUIG genoemd). Deze analyse kan zowel kwantitatieve als kwalitatieve elementen bevatten.
- Onderdeel B: Het college geeft de gemeenteraad inzicht in de (interne en externe) maatregelen, met een kwantitatieve en kwalitatieve toelichting waarom die naar verwachting leiden tot een reductie van het tekort.
- Onderdeel C: Het college geeft de gemeenteraad inzicht in welke mate (interne en externe) maatregelen beogen bij te dragen aan het (verder) reduceren van het tekort.
- Het college geeft de gemeenteraad inzicht in de planning en control-cyclus ten aanzien van het vangnet.

Bovenstaande informatie staat ook [op de website van de VNG](#)².

Op welke wijze wordt de gemeenteraad gefaciliteerd?

De toetsingscommissie heeft een checklist gemaakt voor gemeenteraadsleden. Het is een handzaam lijstje vragen en aandachtspunten. Raadsleden kunnen dit lijstje gebruiken bij het beoordelen van de vangnetaanvraag van het college. Deze checklist is opgesteld in samenwerking met raadsleden uit verschillende gemeenten en de Nederlandse Vereniging voor Raadsleden. De [checklist](#) staat samen met andere informatie op de website van de VNG.

De gemeenteraad heeft de mogelijkheid om in de aanvraag vangnetuitkering zijn opvattingen te geven over de verklaring van het college (in de verklaring staan de oorzaken van het tekort, de maatregelen om het tekort te reduceren, etc.). In het formulier zal op hoofdlijnen het proces worden

² [Vangnetuitkering Participatiewet: informatie voor raadsleden | VNG](#)

beschreven hoe de gemeenteraad betrokken is. Dit is vanaf het moment van signalering van het tekort en het daaropvolgend proces van treffen van maatregelen waar de raad bij betrokken is voordat de raad instemt met de verklaring van het college. De voorzitter van de gemeenteraad en de griffier tekenen voor de juistheid hiervan en worden in de gelegenheid gesteld om dit overzicht aan te vullen.

Hoe verloopt de aanvraagprocedure?

Het college dient het aanvraagformulier in bij de onafhankelijke Toetsingscommissie vangnet Participatiewet. De commissie moet de aanvraag uiterlijk op 15 augustus 2023 hebben ontvangen. De aanvraag dient met behulp van dit, door de minister vastgestelde aanvraagformulier, voor instemming aan de raad te worden voorgelegd en wordt naar ondertekening aangeboden aan de commissie via de website.

De Toetsingscommissie beoordeelt de aanvraag procedureel. Dit betekent dat wordt beoordeeld of het college en de gemeenteraad een aantal processtappen hebben doorlopen: het tekort is groter dan de drempelwaarde; het college heeft in de verklaring toegelicht dat maatregelen zijn getroffen om het tekort te reduceren en de gemeenteraad heeft ingestemd met de verklaring. De commissie geeft dus geen inhoudelijk oordeel over de aanvraag. Vervolgens adviseert deze commissie de Minister. Deze adviezen worden in beginsel overgenomen.

Gemeenten die interesse hebben in de maatregelen van andere gemeenten, kunnen terecht op de website van het vangnet. Hier zijn alle aanvragen gepubliceerd en gerubriceerd naar type maatregel, omvang van de gemeente en omvang van het tekort.

Aan het eind van het aanvraagformulier is een uitgebreide toelichting per vraag opgenomen voor de ambtelijke ondersteuning van het college. Voor een verdere toelichting op dit formulier wordt verwezen naar de informatie op de website:

<https://www.toetsingscommissievp.nl/vangnetuitkering-2022>

1. Verklaring college bij een basisverzoek

Dit gedeelte bestaat de volgende onderdelen:

- Samenvatting van de verklaring
- De beschrijving van de wijze waarop de gemeenteraad is geïnformeerd door het college
- A. Analyse van de oorzaken van het tekort
- B. Getroffen maatregelen om het tekort te reduceren
- C. Beoogde effect van de genoemde maatregelen
- D. Ondertekening door het college

Samenvatting van de verklaring van het college

De verklaring van het college bestaat uit vier subonderdelen: A) analyse van de oorzaken van het tekort, B) getroffen interne en externe maatregelen om het tekort verder te reduceren, C) beoogd effect van de genoemde maatregelen & D) ondertekening door het college.

Het college geeft hieronder een samenvatting van onderdeel A, B en C. Dat geeft de gemeenteraad een kernachtig overzicht, op basis waarvan het raadslid kan vaststellen waarmee hij instemt voordat hij ondertekent. Voor het gemeenteraadslid dat zich wil verdiepen in de verklaring van het college, wordt verwezen naar onderdelen A, B, C en D van het aanvraagformulier.

Richtlijn voor de omvang van de samenvatting van de drie onderdelen is in totaal maximaal twee A4.

Het ligt voor de hand dat een gemeenteraadslid de antwoorden op de checklist (zie achteraan dit formulier) terug kan vinden in de samenvatting.

A. Samenvatting onderdeel analyse van de oorzaken van het tekort

Het college maakt in dit onderdeel duidelijk wat het probleem is.

B. Samenvatting onderdeel getroffen maatregelen om het tekort te reduceren.

Het college maakt in dit onderdeel duidelijk dat dit pakket van maatregelen afdoende is om de geschetste problemen aan te pakken.

C. Samenvatting onderdeel beoogd effect van de genoemde maatregelen

Het college maakt in dit onderdeel duidelijk dat dit pakket van maatregelen tezamen leidt tot tekortreductie, waarbij het effect van deze maatregelen kwantitatief dan wel kwalitatief is beschreven en inzichtelijk is gemaakt.

Op welke wijze is de gemeenteraad geïnformeerd door het college?

In dit onderdeel wordt het proces op hoofdpijnen beschreven hoe de raad betrokken is vanaf het moment van signalering van het tekort op het BUIG-budget en het daaropvolgend proces van bepalen en treffen van maatregelen, tot aan het moment dat de verklaring van het college voor instemming wordt voorgelegd aan de raad. Ten einde dit zo eenvoudig mogelijk te beschrijven wordt gevraagd aan te kruisen op welke momenten de raad hierbij is betrokken. Dit geschiedt d.m.v. het plaatsen van een X voor het betreffende onderdeel. Daarnaast is er ruimte voor aanvullingen.

Op welke momenten werd de raad geïnformeerd over beleid, uitvoering en sturing van de Participatiewet en meer specifiek over het tekort op de BUIG, de maatregelen en de beoogde effecten daarvan?

X	Moment in het proces
	De kadernota, de begroting.
	Voorjaars- en najaarsbericht en jaarrekening.
	Maand-, kwartaal- of halfjaarrapportage. (ook wel genoemd Turap, Marap etc)
	Beleidsplannen, strategie- of koersdocumenten, plannen van aanpak of evaluaties.
	Informatie over bestandsontwikkelingen of over de voortgang van maatregelen.
	Nieuwsbrieven, bijeenkomsten en/of presentaties.

1. Verklaring college bij een basisverzoek

Dit gedeelte bestaat uit de volgende vier onderdelen:

- A. Analyse van de oorzaken van het tekort
- B. Getroffen maatregelen om het tekort te reduceren
- C. Beoogde effect van de genoemde maatregelen
- D. Ondertekening door het college

A. Analyse van de oorzaken van het tekort

Hieronder beschrijft het college de analyse van de oorzaken van het tekort.

De analyse heeft betrekking op het budget zelf en de zogenaamde knoppen waar Deventer nog aan kan draaien om het resultaat te beïnvloeden:

- De werkelijke bijstandslasten voor Deventer zijn aanzienlijk hoger dan het BUIG budget dat Deventer ontvangt.
- De ontwikkeling van het Deventer aandeel in het BUIG budget is vanaf 2018 redelijk stabiel en laat een dalende trend zien die past bij de ontwikkeling van het aantal huishoudens in de bijstand (zowel voorspeld als werkelijk). Echter het voorspeld aantal huishoudens in de bijstand op basis van de landelijke gegevens gebruikt in het verdeelmodel is jaarlijks gemiddeld ongeveer 220 lager dan het werkelijk aantal huishoudens in de bijstand.
- Specifieke doelgroepen als de leeftijdscategorie 50 – AOW leeftijd, alleenstaanden en eenouderhuishoudens zijn relatief sterk vertegenwoordigd en kennen een relatief hoge kans op bijstand. Vooral bij de doelgroepen 50 - AOW leeftijd en alleenstaanden is er een aanzienlijke afwijking tussen voorspelde en werkelijke kans op bijstand (gemiddeld respectievelijk 100 en 160). Hier kan wel overlap zijn tussen de twee doelgroepen.
- Het aandeel jongeren in de uitkering ligt fors hoger dan het landelijke gemiddelde (14%vs 9%)
- Bij de regionale kenmerken hebben met name de ontwikkeling van het aandeel WW'ers en de beschikbaarheid van werk invloed op budgetmutaties.

De analyse maakt enerzijds duidelijk dat we net als het beeld van 2020 ruim 200 mensen teveel “in de uitkering hebben”. Maar het verschil tussen kans op bijstand en de realisatie is wel groot. En dit verschil is op basis van deze analyse op hoofdlijnen onvoldoende te verklaren. Een vervolgonderzoek is wel wenselijk om indien nodig in de toekomst waar nodig en wenselijk gericht beleid te ontwikkelen.

Tegelijkertijd zijn er op basis nog knoppen waar aan gedraaid kan worden die enerzijds prijsverlagend en anderzijds volume verlagend doorwerken.

- De inzet op handhaving kan intensiever. Dit vraagt wel bestuurlijke instemming. Het gaat dan niet alleen om de rechtmatigheid maar ook om creatievere inzet op handhaving (zitten mensen nog wel terecht in de uitkering qua mogelijkheden op werk, hoge schulden die afgekocht kunnen werken, etc?)
- De dienstverlening van groeien is nog te klassiek. Er is meer maatwerk nodig. De groep groeien is divers. Daarnaast specifieke dienstverlening nodig voor de groep psychisch kwetsbaren.

- De inzet moet meer gericht zijn op plaatsen met loonkostensubsidie.
- Werk moet lonen voor de doelgroep. De armoedeval schrikt af.
- SROI kan beter benut worden
- Directe bemiddeling aan de poort voor jongeren en kansrijken is nu niet goed belegd in inzet op maat.
- We moeten meer inzetten op het creëren van werkgelegenheid en de mensen daarop passen voorbereiden. Dit is een belangrijk onderdeel in de Human Capital Agenda die ondertussen gereed is

B. Getroffen maatregelen om het tekort te reduceren

Hieronder beschrijft het college maatregelen die zijn getroffen om een bijdrage te leveren aan het reduceren van het tekort.

Op basis van de beschreven analyse van de oorzaken van het tekort onder onderdeel A is een integraal aanvalsplan opgesteld. Hierbij is ook gebruik gemaakt van de divosa-benchmark en de applicatie LIAS BUIG.

Centrale doelstelling van het aanvalsplan is een duurzame verlaging van het aantal uitkeringsgerechtigden (uitkeringsdossiers Participatiewet) in Deventer, binnen de inhoudelijke kaders die daarvoor gelden (zoals het coalitieakkoord en het beleidskader Inzet op maat). De inspanningen zoals beschreven in dit Aanvalsplan dragen eraan bij dat er alleen Deventenaren in de uitkering zitten die daadwerkelijk dit vangnet nodig hebben en dat de mensen die kunnen werken aan het werk zijn of worden begeleid richting werk. Men is actief in de samenleving. Mensen weten wat de gevolgen zijn van bewuste fraude en hierop wordt consequent gehandhaafd binnen de ethische en juridische grenzen die daarvoor gelden.

Het aanvalsplan is opgebouwd langs 3 actielijnen:

1. Voorkomen dat Deventenaren in de uitkering instromen
2. Check op rechtmatigheid verblijf in uitkering door middel van handhaving
3. Bevorderen dat Deventenaren uitstromen door werk of studie

Maatregelen actielijn 1:

- Voorkomen dat jongeren instromen
- Integrale jongerenaanpak implementeren
- Einde WW dienstverlening voorliggend op eventuele bijstand
- Bestand screenen op voorliggende voorzieningen
- Project samenwonen: proef tijdelijk met behoud van uitkering
- Goede voorziening in de buurt ikv preventie

Maatregelen actielijn 2:

- Bankafschriften analyseren

- Crypto screening
- SMS inzet ikv no show
- Waterverbruik controle
- Rechtmatige controle klantgroep Groeien

Maatregelen actielijn 3:

- Offensief Loonkostensubsidie (LKS)
- Pilots psychisch kwetsbaren (doorontwikkeling Groeien)
- Instrumentarium detachingsfaciliteit (doorontwikkeling Groeien)
- Ontwikkeltraject (zorg)jongeren Circulus
- Focus uitstroom 50-plus (doorontwikkeling Groeien)
- SROI / PSO beter benutten tbv meer plaatsingen doelgroep
- Stichting GAE (Geef Aan Elkaar) kansentraject kwetsbare jongeren
- Pilot lifecoaching Matz Social
- Kansen benutten Factor Werk
- Offensief nieuwkomers: Pilot inburgeraars Matz Social
- Offensief nieuwkomers: Mind Spring
- Project Parttime Inkomsten (PTI)
- Alpha hulpen
- Training 'veranderkracht in 100 dagen' door Ovidius Werk
- "Pilot afboeken schuld
- Pilot compensatie verlies toeslag"

C. Beoogd effect van de genoemde maatregelen op de tekortreductie

Hieronder maakt het college inzichtelijk dat de getroffen maatregelen bijdragen aan het reduceren van het tekort. Hierbij gaat het om een inschatting van het beoogde effect.

Omdat de gemeente Deventer meerdere jaren niet uit is gekomen met het toegekende BUIG budget (en de verwachting is dat dit voor het komende jaar ook niet het geval zal zijn) geldt een taakstelling van twee keer 1,5 miljoen (voor 2022 en 2023). Met het voorliggende Aanvalsplan moet worden toegewerkt naar het landelijk gemiddelde en moet de daarbij horende taakstelling worden gerealiseerd. De verwachting is dat met de ingezette maatregelen het bijstandsvolume met ongeveer 300 uitkeringen daalt.

De uitvoering van dit Aanvalsplan BUIG is over verschillende organisaties en organisatieonderdelen verspreid; team Beleid, team ASK (Kenniss en Verkenning), team Inkomensondersteuning en KonnecteD. Dit maakt dat het extra belangrijk is om de verbinding te houden en ook bestuurlijk goed vinger aan de pols te houden gedurende de uitvoering. We werken daarom met een stuurgroep en een kerngroep en daarnaast is een monitor ontworpen voor de voortgang van dit aanvalsplan, zodat waar nodig tijdig bijgestuurd kan worden. Periodiek worden alle betrokkenen geïnformeerd over de voortgang.

D. Ondertekening

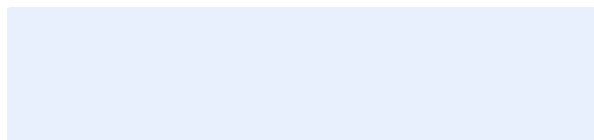
Een verzoek tot vangnetuitkering dient door het college van burgemeester en wethouders te worden ingediend, ook indien de uitvoering van de Participatiewet aan een samenwerkingsverband is overgedragen. De ondertekening geschiedt door burgemeester en secretaris. De ondertekening is volledig indien de naam van de gemeente en de naam van de ondertekenaar zijn ingevuld, de datum is ingevuld en de handtekening is gezet.

De verklaring is slechts geldig indien dit door middel van het door de minister van SZW ter beschikking gestelde aanvraagformulier wordt aangeboden aan de raad.

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Deventer verklaart dat het voor 15 augustus 2023 de genoemde maatregelen heeft getroffen om te komen tot tekortreductie.

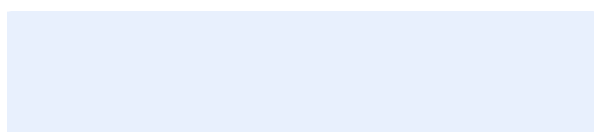
Datum: 20 juli 2023

De secretaris,

Naam van de ondertekenaar: Marcel Kossen

De burgemeester,

Naam van de ondertekenaar: Ron König

2. Instemming gemeenteraad

In artikel art. 10, eerste lid, onderdeel d, BPw staat dat de verklaring van het college de instemming van de gemeenteraad moet hebben. De instemming is pas geldig indien de verklaring aan de raad is aangeboden in de vorm van het door de minister vastgestelde aanvraagformulier.

De gemeenteraad stemt in met de verklaring van het college. Daarmee bevestigt de gemeenteraad dat het college:

1. voldoende duidelijk heeft gemaakt wat de oorzaken zijn van het tekort;
2. voldoende duidelijk heeft gemaakt dat het pakket van maatregelen effectief is om de geschetste problemen aan te pakken, binnen de mogelijkheden die de gemeente heeft;
3. voldoende duidelijk heeft gemaakt dat dit pakket van maatregelen, voor zo ver door de gemeente beïnvloedbaar is, leidt tot een beoogde tekortreductie. Daarbij wordt het effect van deze maatregelen kwantitatief dan wel kwalitatief inzichtelijk gemaakt.

Op welke wijze is de gemeenteraad geïnformeerd door het college?

Op basis van de voorlopige beschikking BUIG 2022 uit september 2021 werd Deventer geconfronteerd met een fors te kort op het budget uitkeringen. Dit was onverwacht omdat het voorlopig resultaat over 2021 positief was. Dit was afwijkend tov voorgaande jaren. Van 2015-2019 heeft Deventer een beroep gedaan op de vangnetuitkering.

In september 2021 bleek echter ook dat het resultaat vertekend was als gevolg van een fout in de berekening van het budget voor Deventer (en nog 5 andere gemeenten). De fout is gecorrigeerd in het budget 2022. Dit betekende een daling van ongeveer 4 miljoen euro. De raad is hier direct over geïnformeerd middels raadsmededelingen en in de derde kwartaalrapportage heeft de raad budget beschikbaar gesteld om met behulp van externen een aanvalsplan op te stellen en een analyse uit te voeren op het BUIG budget. Daarnaast is uitvoeringsbudget beschikbaar gesteld voor de uitvoering van het aanvalsplan (totaal € 850.000).

Het college heeft de contouren van het aanvalsplan in mei 2022 vastgesteld en het aanvalsplan zelf in oktober 2022. De raad is hierover in werksessies en raadsmededelingen (mei 2022 en oktober 2022) geïnformeerd. **Middels het raadsbesluit d.d. 19 juli heeft de raad ingestemd met het aanvalsplan.**

Comment [EH1]: Afhankelijk van uitkomst raadsvergadering

Samenvatting van de opvattingen van de gemeenteraad

De gemeenteraad heeft op 5 juli gesproken over het aanvalsplan BUIG 2022. Daarbij is het volgende meegegeven aan het college:

- Jaarlijks moet een vangnet worden aangevraagd. Het onderzoek of de gemeente Deventer wel voldoende budget ontvangt is even on hold gezet omdat er ook een landelijk onderzoek is opgestart. De raad hoort graag de uitkomsten van het onderzoek en vraagt het college indien aan de orde nog wel het lokale onderzoek uit te voeren om scherp te krijgen of er wel maatregelen richting de uitkeringsgerechtigden nodig zijn.
- De raad wil graag weten wat de effecten zijn van alle ingezette maatregelen ter voorbereiding op het vangnet 2023. Het beeld van het effect van de voorgaande jaren wordt gemist. Het college heeft toegezegd dit te verzorgen. Het budget BUIG komt hierin ook terug.
- Extra inzet op handhaving (actielijn 2) vindt een deel van de raad niet passen bij de uitgangspunten van inzet op maat en inzet op geldzorgen. Een amendement hierop wordt overwogen.
- De raad stemt in met de maatregelen van actielijn 1 en 3. Specifiek wordt aandacht gevraagd voor de uitwerking van het integrale jongerenloket en de bekendheid daarvan.
- De raad wordt graag bijgepraat over de impact van het datagedreven werken.

X	Typering van de reacties die in de raadsbesluiten zijn opgenomen gedurende het gehele proces
	Expliciet goedkeurend, waardering over analyse en maatregelen uitgesproken
	Impliciet goedkeurend, is behandeld als hamerstuk
	Afkeurend en gevraagd het plan te herzien
x	Verzoek om onderdelen van de globale analyse te herzien of aan te vullen
x	Verzoek om bepaalde maatregelen te schrappen of aanvullend maatregelen te treffen.
	Verzoek om het tempo van invoering en/of uitvoering van maatregelen te versnellen.
	Verzoek om extra informatie over maatregelen
x	Verzoek om meer informatie t.a.v. de beoogde effecten van maatregelen
x	Verzoek om gerealiseerde effecten te monitoren en terug te koppelen
	Motie om een andere beleidsmaatregel te treffen

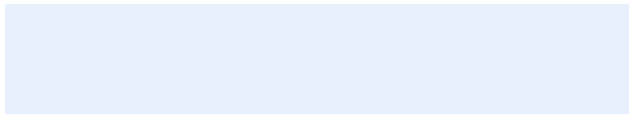
Ondertekening

De ondertekening geschiedt door voorzitter en griffier. De gemeenteraad dient voor het moment van indiening van het verzoek zijn instemming te hebben gegeven. De aanvraag dient uiterlijk 15 augustus 2023 door de Toetsingscommissie te zijn ontvangen.

De gemeenteraad van de gemeente Deventer stemt in met de onder 1 afgegeven verklaring door het college van deze gemeente.

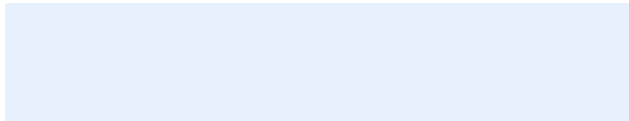
Met de ondertekening gaat de gemeenteraad akkoord met de beschrijving van de wijze waarop hij is geïnformeerd door het college en met de weergave van de samenvatting van de opvattingen van de gemeenteraad.

De voorzitter,

Naam van de ondertekenaar: Ron König

De griffier,

Naam van de ondertekenaar: Alex Kerver

Toelichting op het aanvraagformulier bij het basis verzoek voor de ambtelijke ondersteuning van het college

Voor de juistheid en beoordeling van de aanvraag is het niet toegestaan dat u het format van de pagina's aanpast.

U vindt in deze toelichting

- Hoe verloopt de aanvraagprocedure?
- Waarom zijn er twee versies van dit formulier?
- Hoe is het aanvraagformulier opgebouwd?
- Waarom is er een samenvatting in het aanvraagformulier opgenomen?
- Waarom is er een procesvraag in het aanvraagformulier opgenomen over de wisselwerking tussen het college en de gemeenteraad?
- Hoe uitgebreid moet het aanvraagformulier worden ingevuld en is hier een extern bureau bij nodig?
- Toelichting per vraag

Hoe verloopt de aanvraagprocedure?

Een verzoek om een vangnetuitkering over 2022 dient uiterlijk op 15 augustus 2023 te zijn ontvangen door de Toetsingscommissie vangnet Participatiewet. Omdat sprake is van een fatale termijn worden verzoeken die na 15 augustus 2023 door de Toetsingscommissie vangnet Participatiewet worden ontvangen, niet in behandeling genomen. Het college dient het verzoek digitaal door middel van het webformulier op www.toetsingscommissievp.nl in te dienen. Na de aangegeven datum is dit webformulier niet meer beschikbaar.

U vindt onderaan dit formulier meer achtergrondinformatie over de aanvraagprocedure, de wet- en regelgeving, de relatie met jaarcijfers (SiSa verantwoording) en de ondersteuning vanuit Divosa. Op de website kunt u meer informatie vinden over de aanvraagprocedure en de deadline voor het indienen van een complete aanvraag.

Waarom zijn er twee versies van dit formulier?

Van dit formulier bestaan twee versies: 'basisverzoek' en 'uitgebreid verzoek'. De versie die u moet gebruiken is afhankelijk van het volgende:

- indien uw gemeente zowel over 2020 als over 2021 geen vangnetuitkering is verleend, gebruikt u de versie 'basisverzoek'.
- indien uw gemeente over 2020 en/of over 2021 wel een vangnetuitkering is verleend, gebruikt u de versie 'uitgebreid verzoek'.

De verklaring van het college verschilt tussen een 'basisverzoek' en een 'uitgebreid verzoek'.

Hoe is het aanvraagformulier opgebouwd?

De vangnetaanvraag bestaat uit twee gedeelten:

1. De verklaring van het college en de toelichting op de verklaring

2. De instemming van de gemeenteraad

Onderdeel 1 bestaat uit vier onderdelen: A, B, C en D. Het gaat om de verklaring van het college (onderdeel D) en een toelichting van het college op deze verklaring. Deze toelichting gebeurt aan de hand van drie vragen (onderdelen A, B en C). Na iedere vraag kunt u het antwoord invoegen. U kunt eventueel tabellen of grafieken invoegen. U kunt aangeven op welke brondocumenten, die eventueel in de gemeenteraad zijn besproken, de aanvraag is gebaseerd. U kunt geen bijlagen toevoegen aan deze aanvraag. Hieronder wordt per vraag aangegeven wat verwacht wordt van de beantwoording.

Daarna dient in onderdeel 2 de gemeenteraad te tekenen voor zijn instemming met de verklaring van het college. Dit mag niet worden vervangen door het in- of toevoegen van een gemeenteraadbesluit.

Waarom is er een samenvatting in het aanvraagformulier opgenomen?

Uit het onderzoek naar de rol van de gemeenteraad is duidelijk geworden dat raadsleden behoefte hebben aan beknopte informatie op hoofdlijnen, zodat de rol van de gemeenteraad om in te stemmen met de verklaring van het college beter uitvoerbaar wordt.

Waarom is er een procesvraag in het aanvraagformulier opgenomen over de wisselwerking tussen het college en de gemeenteraad?

In het aanvraagformulier is de volgende vraag opgenomen: 'op welke wijze is de gemeenteraad geïnformeerd door het college?' Onder deze vraag is een korte checklist opgenomen met een zestal punten die kunnen worden aangevuld.

Vanaf de invoering van de vangnetuitkering in 2015 heeft de gemeenteraad een inhoudelijk-beoordelende ten aanzien van de vangnetuitkering; deze rol lag voorheen bij de Toetsingscommissie vangnet Participatiewet. Uit een onderzoek door de Toetsingscommissie bleek dat gemeenteraden slechts beperkt de vangnetaanvragen inhoudelijk beoordeelden. De beantwoording van de procesvraag geeft inzicht in de mate waarin de raad is betrokken bij de processtappen van signalering tot reductie van het tekort.

Hoe uitgebreid moet het aanvraagformulier worden ingevuld en is hier een extern bureau bij nodig?

Het uitgangspunt van de aanvraag van de vangnetuitkering is dat elke gemeente – ongeacht het aantal inwoners – zelfstandig de aanvraag moet kunnen voorbereiden en indienen. Dat houdt in dat alleen het opstellen van de aanvraag geen reden is om een extern bureau te betrekken. Daarbij wordt benadrukt dat het aan het lokale bestuur is hoe uitgebreid de vragen in het aanvraagformulier worden beantwoord, mits deze vragen duidelijk worden beantwoord. De beantwoording van de vragen in het aanvraagformulier is verplicht. Dat geldt niet voor de suggesties in de onderstaande toelichting. Op de pagina 'beoordeling en advisering' over de VU 2022 wordt een en ander eveneens toegelicht.

Toelichting per vraag

Het college van de tekortgemeente verklaart dat het maatregelen heeft getroffen om tot tekortreductie te komen en geeft daarop een toelichting door het invullen van de onderdelen A, B en C. Alle vragen moeten worden beantwoord. Hieronder staat een toelichting bij vraag B en C. Hieronder staan suggesties bij vraag A, B en C.

Bij D volgt ondertekening door het college van de gemeente. Alle onderdelen moeten worden ingevuld.

Onderdeel A

In dit onderdeel van de verklaring van het college wordt een analyse van de oorzaken van het tekort beschreven. Onder een analyse van de oorzaken van het tekort wordt verstaan: 'de ontwikkeling van de uitgaven en de oorzaken daarvan.' Deze analyse dient specifiek in te gaan op de situatie in de eigen gemeente of de eigen arbeidsmarktregio. Een algemene analyse, die niet ingaat op de situatie in de eigen gemeente of arbeidsmarktregio, volstaat niet als analyse van de oorzaken van het tekort.

Suggesties bij de beantwoording van A

- Kunt u de omvang van het tekort betrekken bij uw analyse?
- Kunt u aangeven op welke moment het college heeft gesignaleerd dat een tekort zal ontstaan?
- Wilt u in uw analyse van de oorzaken de nadruk leggen op factoren die door het college kunnen worden beïnvloed? De analyse betreft dus vooral de ontwikkelingen in de uitgaven van de gemeente.
- U kunt hierbij ook gebruik maken van de rekentool Participatiewet 2022ⁱ en/of de Benchmark van Divosaⁱⁱ.
- U kunt in de analyse ook beschrijven wat het effect is van getroffen maatregelen in voorgaande jaren.

Onderdeel B

De maatregelen kunnen worden getroffen vanaf het moment dat het tekort bekend is of dat men vanuit een prognose het tekort ziet aankomen, tot uiterlijk de datum van indiening van het verzoek.

Er zijn meerdere factoren die een invloed hebben op de ontwikkeling van het tekort. Om die reden wordt gesproken van een bijdrage aan de reductie van het tekort.

Hieronder staat toegelicht wat wordt bedoeld met 'het treffen van maatregelen'.

- Wat wordt verstaan onder een *maatregel*?
 - Onder een maatregel wordt verstaan: een besluit over hoe iets wordt opgelost of veranderd.
- Wat wordt verstaan onder het treffen van maatregelen.

- Onder het treffen van een maatregel wordt verstaan dat het besluit is genomen door het college en waarvan de uitvoering in gang is gezet voor het tijdstip van indiening van de aanvraag.
- *Moet het steeds een nieuwe (aanvullende) maatregel zijn?*
 - Van het college wordt verwacht om te analyseren wat de oorzaken zijn van het tekort, wat hieraan inmiddels is gedaan en wat hiervan de effecten per jaar zijn. En vervolgens of, in dat licht, al dan niet nodig is om tot extra maatregelen te komen ten einde het tekort verder te reduceren.
Die afweging is aan het lokaal bestuur. Het college dient wel de gemeenteraad inzicht te verschaffen over deze afweging. Deze afweging dient dan ook in dit onderdeel te worden beschreven.

Suggesties bij de beantwoording van B

- Geef waar mogelijk en voor zover relevant de relatie tussen oorzaken en maatregelen.
- U kunt in uw antwoord verwijzen naar eerder genomen maatregelen. Indien mogelijk kunt u de effecten van eerder genomen maatregelen betrekken bij de maatregelen die u nu treft.
- U kunt bij het antwoord aangeven of gebruik gemaakt is van de volgende tool(s):
 - de [rekentool SEO](#)
 - de benchmark Divosa
 - de tool “informatie over eerdere aanvragen”, te vinden via de gelijknamige pagina [“Informatie over eerdere aanvragen”](#). Met deze tool kunnen aan de hand van kenmerken van gemeenten (grootteklasse, omvang tekort en arbeidsmarktregio) vergelijkbare gemeenten worden gevonden, waarbij direct zichtbaar wordt welke maatregelen deze gemeenten hebben getroffen. Dit kan nuttig zijn bij het oriënteren op de externe maatregelen.
- U kunt in uw antwoord bij voorkeur onderscheid maken tussen eerder getroffen maatregelen (voorafgaande jaren) en nieuwe (nog te treffen, lopende het jaar tot indiening).
- U kunt hierbij ook de maatregelen aangeven die in het kader van de aanpak van uw arbeidsmarktregio worden gedaan en waaraan uw gemeente een extra bijdrage levert. In het geval van externe maatregelen dient ook sprake te zijn van externe consultatie.
- U kunt bij het noemen van de maatregelen ook de samenhang met andere maatregelen of effecten in het sociale domein benoemen.

Onderdeel C

De toetsingscommissie geeft geen oordeel over de mate van effectiviteit van de maatregelen.

Bij deze vraag wordt verwacht dat het college inzichtelijk maakt dat het maatregelen treft waarmee het college beoogt/verwacht dat deze bijdragen aan een reductie van het tekort.

Suggesties bij de beantwoording van C

- U kunt een inschatting van het beoogde effect kwantitatief uitdrukken en als dat niet mogelijk is kunt u het beoogde effect kwalitatief uitdrukken. Onder kwantificering wordt verstaan: de beoogde opbrengst in minder uitkeringen respectievelijk in het beoogde besparingsbedrag.
- U kunt de beoogde effecten presenteren per maatregel of als dat niet mogelijk is voor meerdere maatregelen gezamenlijk.
- U kunt aangeven op welke wijze het college de effecten van de maatregelen monitort.

Achtergrondinformatie bij dit formulier

Wet- en regelgeving

In het BPw is geregeld dat het college alleen via een door de minister van SZW beschikbaar gesteld aanvraagformulier een verzoek tot een vangnetuitkering kan indienen, als bedoeld in artikel 74 van de Participatiewet. De verklaring van het college voor een basisverzoek kunt u vinden in het BPw, artikel 10, eerste lid, onder d. De verklaring van het college voor een uitgebreid verzoek kunt u vinden in het BPw artikel 10, eerste lid, onder d, jo. artikel 10, tweede lid. In het BPw staat dat de verklaring van het college een toelichting omvat zoals gevraagd in het modelaanvraagformulier (BPw, artikel 10, onderdeel e).

Aanvraagprocedure

De toekenning van een vangnetuitkering gebeurt uitsluitend op verzoek van het college van burgemeester en wethouders van de tekortgemeente en nadat is vastgesteld dat aan alle geldende eisen wordt voldaan. Blijkens artikel 8c, eerste lid, van de Participatiewet, kan het indienen van een verzoek tot vangnetuitkering niet worden overgedragen aan het bestuur van een openbaar lichaam op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen.

Bij het indienen van een verzoek tot vangnetuitkering moet het college verklaren dat het maatregelen heeft getroffen om tot tekortreductie te komen. Verdere toelichting op de aanvraagprocedure en de vangnetuitkering 2022 kunt u vinden op: www.toetsingscommissievp.nl

Via het aanvraagformulier hoeft het college geen informatie te verstrekken over de jaarcijfers (toegekend budget, de netto uitkeringslasten en de door de accountant gerapporteerde foute of onzekere bestedingen), aangezien het ministerie –mede op basis van de SiSa-verantwoording- al over deze gegevens beschikt en zij de toetsingscommissie daarover zal informeren.

Ondersteuning Divosa

Divosa, de vereniging van leidinggevendenden in het Sociaal Domein, zal periodiek bijeenkomsten organiseren waarbij wordt ingegaan op de vangnetuitkering. Daarnaast wordt de Benchmark door Divosa ondersteund en heeft Divosa een factsheet maatregelen uitgegeven.

Ook heeft Divosa bijgedragen aan het beschikbaar komen van een tool waarin de aanvragen van de afgelopen drie jaar zijn verwerkt. De tool en aanvragen worden per VU-jaar op de website van de Toetsingscommissie gepubliceerd. Zie hiervoor de rubriek: informatie over eerdere aanvragen.

ⁱ<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/publicaties/2021/10/19/rekentool-participatiewet-2022>

ⁱⁱwww.divosa.nl/diensten/divosa-benchmark